

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра практичної психології

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

**«Фахове впровадження та організація
інклюзивної освіти»**

Освітня програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри практичної психології

(протокол № 7 від 11 жовтня 2023 р.)

Завідувач кафедри

Ігор КОРНІЄНКО

Освітня програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 11 від 30.11.2023 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти «Фахове впровадження та організація інклюзивної освіти»

Розробники завідувач центру підтримки інклюзивної освіти кандидат педагогічних наук Вархолик Г.В, завідувач кафедри практичної психології кандидат психологічних наук Корнієнко І.О., методист ЦПО Кузь Г.Б. методист ЦПО Магарська С.В., методист ЦПО Степанюк Л.В., Стадник О.В., Яремкович Н.Б., Ткач Х.Я., Кобель І.Г.

Мета: реалізація програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти, сприяння їхньому професійному зростанню, відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення якості освіти для осіб з ООП.

Напрямок:

формування інклюзивного, розвиваючого та мотивуючого до навчання освітнього простору для дітей з особливими освітніми потребами

Обсяг: 15 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна, дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні компетентності:

- здатність діяти на основі соціальної відповідальності та громадянської свідомості, захищати права і свободу осіб з особливими освітніми потребами відповідно до основних правозахисних документів; (В1.1; В1.2)
- уміння працювати в команді психолого-педагогічного супроводу дитини; (Б3.3)
- здатність до прийняття ефективних рішень у взаємодії дітей та педагогів та усвідомлювати взаємозалежність учасників освітнього процесу; (Б2.2; Б2.3)
- здатність до творчого пошуку й реалізації нових ідей. (ЗК.05)
- **Професійні компетентності:**
- знання основних законодавчих документів, їхньої ролі у впровадженні інклюзивної освіти; (А3.1)
- обізнаність з особливостями створення індивідуальної програми розвитку; забезпечення рекомендацій щодо здійснення необхідних адаптацій та модифікацій в освітньому процесі; (А2.6;Б.13;В1.3)
- компетентність у сфері професійного розвитку, здатність до рефлексії, вміння критично мислити та враховувати зміни в освітній політиці. (Д3.1)

Очікувані результати:

- - знає основні засади інклюзії як безперервного процесу;
- - використовує знання щодо організації та впровадження інклюзивного середовища в освітньому закладі;
- - розуміє важливість командного підходу, роль та завдання членів команди супроводу.

Місце надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля.

Тема 2. Формування очікувань учасників. Ознайомлення з контрольним завданням.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 1. Держава і суспільство. Їх роль в інклюзивному процесі.

Тема 1.1. Філософія інклюзії.

1. Інклюзивний заклад освіти – ознака сучасного гуманного суспільства.
2. Виклики на шляху прийняття дитини з особливими освітніми потребами..

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 1.2. Нормативна база щодо організації інклюзивної освіти.

1. Умови організації інклюзивного класу(групи) в закладі освіти.
2. Термінологічні складові інклюзивного середовища. Дотримання етичних вимог.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 1.3. Принципи універсального дизайну.

1. Тракткування поняття інвалідності як соціальної проблеми. Усування перешкод.
2. Універсальний дизайн в освіті.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Модуль 2. Кроки практичного впровадження інклюзії.

Тема 2.1. Роль інклюзивно-ресурсних центрів у визначенні освітньої траєкторії дитини з ООП.

1. Комплексна психолого-педагогічна оцінка дитини, її складові.
2. Рівні підтримки та умови їх забезпечення .

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 2.2. Команда психолого педагогічного супроводу.

1. Важливість командного підходу у роботі з дитиною з ООП.
2. Партнерство з батьками як необхідна умова успішного розвитку і навчання дитини.

Час за робочою навчальною програмою: Л-1

Тема 2.3. Індивідуальна програма розвитку — основа індивідуальної освітньої траєкторії дитини з особливими освітніми потребами.

1. Вимоги до складання індивідуальної програми розвитку.
2. Адаптація та модифікація навчальних матеріалів до особливих потреб дитини.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Вихідне діагностування

1. Підведення підсумків.
2. Виконання самостійної роботи.

Час за робочою навчальною програмою: П-2.

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, на лекціях – експрес-контроль, постановка конкретних питань з теми. На останньому занятті передбачається виконання самостійної роботи;

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Назви тем</i>	<i>Кількість годин</i>			
	<i>Усього</i>	<i>Лекції</i>	<i>Практичні</i>	<i>Тренінги</i>
Інтеграційно-мотиваційне заняття.	2		2	
Модуль 1. Держава і суспільство. Їх роль в інклюзивному процесі.	6	4	2	
Тема 1.1. Філософія інклюзії.	2	2		
Тема 1.2. Нормативна база щодо організації інклюзивної освіти.	2	2		
Тема 1.3. Принципи універсального дизайну.	2		2	
Модуль 2. Кроки практичного впровадження інклюзії.	5	3	2	
Тема 2.1. Роль інклюзивно-ресурсних центрів у визначенні освітньої траєкторії дитини з ООП.	2	2		
Тема 2.2. Команда психолога педагогічного супроводу.	1	1		
Тема 2.3. Індивідуальна програма розвитку — основа індивідуальної освітньої траєкторії дитини з особливими освітніми потребами.	2		2	
Вихідне діагностування. Самостійна робота.	2		2	
Всього годин:	15	7	8	

ВИКОРИСТАНА ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ашиток Н. Інклюзивна освіта: системний підхід // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2015. № 229. С. 11 – 16.
2. Інвалідність та суспільство: Навчально-методичний посібник / за заг. Редакцією Л. Ю. Байди. Київ: 2012. 216 с.
3. Індекс інклюзії: загальноосвітній навчальний заклад: Навчально-методичний посібник/кол. упорядників: О.Патрикеева, Н.Софій, І.Луценко, І. Василяшко. Київ:ТОВ Видавничий дім «Плеяди»,2011.96 с.
4. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: Практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Деспелер, Девід Харві; пер. з англ. Київ: СПД-ФО Парашин І. С. 2010. 296 с.
5. Картава Ю.А. Діти з особливими потребами у загальноосвітньому закладі: метод. рек. Суми:вид-во СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2013. 64с.
6. Картава Ю.А., Косарева Н.О. Дитина із порушеннями зору в умовах інклюзивної освіти : методичний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. 66 с.
7. Колупаєва А. А. Діти з особливими потребами в освітньому просторі: початкова ланка. Путівник для педагогів: Навчально-методичний посібник / за заг. редакцією А. Колупаєвої. Київ: «АТОПОЛ», 2010. 96с.
8. Колупаєва А. А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: навч. курс та навчально-методичний посібник / кол. упорядників: А. Колупаєва, Е. Данілавічюте, С. Литовченко. Київ: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 197 с.
9. Литовченко С.В., Жук В.В., Таранченко О.М. Дитина з порушенням слуху. Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. 56 с.
10. Миронова С. П. Основи корекційної педагогіки: Навчально-методичний посібник/за заг. ред. С. Миронової. Кам'янець-Подільський: 2010. 263 с.
11. На допомогу батькам, що мають дітей з особливими потребами / за заг. ред. Л. Борщевської. Київ: 1999. 79 с.
12. Патрикеева О.О., Дятленко Н.М., Софій Н.З., Найда Ю.М., Шинкаренко В.І. (заг. ред.). Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: навчально-методичний посібник. К.: Тов. «Видавничий дім «Плеяди». 2011. 100 с.
13. Права людини: знати, щоб захищати. Що треба знати про захист прав дітей з інвалідністю: методичний посібник / Під заг ред. Софій Н. З., - К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 52 с.
14. Софій Н. З. Залучення батьків до процесу оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в умовах

інклюзивного навчання // Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови: науково-методична збірка / за заг. ред. В.Засенка, А. Колупаєвої. Київ. 2013. № 4. С. 312-320.

15. Софій Н. З. Спільність зусиль: фахівці в інклюзивному класі: Навчально-методичний посібник. Київ: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2016. 108 с.

Інформаційні та електронні ресурси:

1. Електронна бібліотека Всеукраїнського фонду "Крок за кроком". Режим доступу: www.ussf.kiev.ua
2. Міністерство освіти та науки України. Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/>
3. Національна асамблея людей з інвалідністю Режим доступу: <http://www.naiu.org.ua/> -
4. Нова українська школа#інклюзія. Режим доступу: <https://nus.org.ua/tags/129/>
5. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/dityam-z-osoblivimi-potrebami>
6. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. Режим доступу: <http://poroshenko.com/data/group/21/site2-bff4eba3e5.pdf>
7. Україна. Інклюзія. Система автоматизації інклюзивно-ресурсних центрів. Режим доступу: <https://ircenter.gov.ua/>
8. ЮНІСЕФ в Україні. Режим доступу: <https://www.unicef.org/ukraine/>

Нормативно-правова база:

1. Закон України «Про освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Конвенція ООН про права дитини. Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
4. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
5. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10 2010 № 912 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання». Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS13929>
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 № 609 «Про затвердження примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.10.2019 № 1472 «Про затвердження положення про систему автоматизації роботи

- інклюзивно-ресурсних центрів». Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-sistemu-avtomatizaciyi-roboti-inklyuzivno-resursnih-centriv>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.04.2019 № 530 «Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#n8>
  9. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
  10. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>
  11. Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 617 «Деякі питання створення ресурсних центрів підтримки інклюзивної освіти та інклюзивно-ресурсних центрів». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/617-2018-%D0%BF>
  12. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.07.2021 № 769 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769-2021-%D0%BF#Text>
  13. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017—2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/903-2017-%D1%80#Text>
  14. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1008-р «Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1008-2017-%D1%80#Text>